

простора некадашње заједничке државе у проучавању друштвених феномена који се јављају у контексту транзиције и постсоцијализма.

Владимир Рубић

Slike kulture – nekad i sad: povodom 60 godina Etnografskog instituta SANU, Kruševac, 16-19. oktobar 2007.

Šezdeset godina rada Etnografskog instituta SANU iz Beograda obeleženo je naučnim kongresom pod nazivom *Slike kulture – nekad i sad*. Kongres je održan u Kruševcu, od 16. 10. do 19. 10. 2007. u organizaciji Etnografskog instituta SANU iz Beograda i Narodnog muzeja Kruševac. U okviru njega, 18. oktobra, održana je i V srpsko-bugarska konferencija pod nazivom *Svakodnevna kultura u postsocijalističkom periodu*, u organizaciji Etnografskog instituta SANU iz Beograda i Etnografskog instituta i muzeja BAN iz Sofije.

Odlučivši se za ovakvu temu Kongresa, Institut je želeo da omogući slobodu pri izboru pojedinačnih tema, s namerom da i ovaj naučni skup i tematski zbornik radova sa skupa koji će uslediti, pokažu širinu etnologije/antropologije kao savremene naučne discipline. Zbog predviđenog trajanja, dinamike skupa, kao i broja učesnika (oko 50), predstavljanja radova bila su podeljena na usmena izlaganja i poster prezentacije.

Učesnici iz Srbije su prezentovali radove sa raznovrsnom tematikom: osvrt na rad Etnografskog instituta SANU u proteklih 60 godina (M. Prelić); čitanje književnog dela ("Petrijin venac") kao etnodijalekatskog teksta (S. Miloradović); savremene migracije Rusa i njihovo prisustvo u Boki Kotorskoj (D. Radojičić); stereotipije stanovnika severozapadne Srbije u postmigracionom periodu (D. Nikolić); Vislani u Ba-

natu kao etnička grupa (D. Drljača), tranzicija i običajni život Srba u Temišvaru (M. Pavlović); mitski diskurs o smrti Slobodana Miloševića (A. Pavićević); politike tela u turbo-folku (M. Mitrović), korelacije muzičkog spektakla i politike (M. Lukić-Krstanović); ambivalencija narativa o identitetu u procesu globalizacije (M. Malešević); uloga prirodjačkog muzeja u kreiranju nacionalnog ponosa i identiteta (LJ. Gavrilović); konstruisanje "kulta" košarkaške reprezentacije Srbije u sportskoj štampi (I. Đorđević).

Na skupu su takođe učestvovali saradnici različitih naučnih i kulturnih institucija iz zemlje: Biljana Sikimić sa Balkanološkog instituta SANU sa temom konceptualizacije rizika u terenskom radu, Dragana Antonijević sa Filozofskog fakulteta u Beogradu sa radom o proizvodnji i recepciji reklamne poruke bilbord kulture i Marko Stojanović iz Etnografskog muzeja u Beogradu sa temom poređenja dva etnološka glasila, GEM i GEI SANU. Radovi ostalih učesnika iz Srbije, među kojima su saradnici Narodnog muzeja Kruševac, Narodnog muzeja Zrenjanin, Narodnog muzeja u Valjevu, Zavičajnog muzeja u Knjaževcu, Narodnog muzeja u Čačku, kao i EI SANU i Etnografskog muzeja u Beogradu, predstavljeni su poster prezentacijama.

Kolege iz Bugarske govorile su o bugarsko-srpskoj naučnoj saradnji (R. Ivanova), promeni kulturnih predstava o muškosti u postsocijalističkoj Bugarskoj (A. Luleva), adaptivnim strategijama različitih privrednih subjekata u procesu uključivanja Bugarske u evropsku zajednicu (I. Petrova), svadbi kao demonstraciji bugarskog identiteta (S. Janeva), tradiciji izvođenja pesama kod Bugara u Ukrajini (G. Georgiev).

Učesnici Kongresa bili su i gosti iz nekih drugih bivših socijalističkih zemalja, takođe sa radovima raznovrsne tematike. Iz

Rusije su došle Marina Martinova (saradnja Instituta za etnologiju i antropologiju Ruske akademije nauka i EI SANU) i Ljudmila Kuzmičeva (shvatanje rata i ratnih događaja kod Rusa i Srba); iz Slovenije je došla Ingrid Slavec Gradišnik (institucije i produkcije etnološkog znanja); iz Slovačke Gabriela Kilianova (primena modela kulture kao razlike u etnološkim studijama identiteta); iz Makedonije Ljupčo Risteski (istraživanja narodne kulture); iz Crne Gore Lidija Vujačić (moć "lepote" u savremenom društvu).

Dvostruki značaj skupa, paralelno obeležavanje šezdesete godišnjice EI SANU i održavanje V zajedničke konferencije etnologa iz Bugarske i Srbije, omogućio je, kroz širok opseg tema, uvid kako u procese kulturne transformacije u postsocijalističkim društvima, tako i u procese transformacije institucija i mehanizama produkcije naučnog znanja o njima, u sinhronijskoj, dijahronijskoj, pa i transgeografskoj ravni. Heterogenost tematike i pristupa osvetlila je kako paralele, tako i razlike ovih procesa u tranzicijskim društvima. Uspešna realizacija teorijskih i praktičnih ciljeva skupa – produbljivanja razumevanja kompleksnih društvenih procesa u postsocijalističkim zemljama i povezivanja istraživača iz regiona jugoistočne Evrope, ali i šire – rezultovala je dostizanjem novog stepena u izvođenju projekta trajne međunarodne i međuinstitucionalne saradnje. Ovaj skup je pokazao da materijala i razloga za nastavak ovakvog rada svakako ima, jer se pred etnologe i antropologe postavlja znatan dijapazon istraživačke tematike: pluralizacija poredaka, paralelna egzistencija nasleđenih kulturnih struktura i elemenata indukovanih promenama, efekti ovih procesa u svakodnevnoj kulturi postsocijalističkih društava, ali i na transformaciju antropologije kao discipline koja se njima bavi.

Marijana Mitrović

Antropologija u srednjoj školi – seminar Socio-kulturne antropologije u Istraživačkoj stanici Petnica

Seminar koji učenike i učenicice srednje škole upoznaje sa osnovama etnologije i socio-kulturne antropologije postoji u Istraživačkoj stanici Petnica od 1994. godine. Pored SKA (popularne skraćenice za seminar Socio-kulturne antropologije), u Petnici postoje programi astronomije, arheologije, lingvistike, psihologije, istorije, fizike, geologije, elektronike, biologije koji su posvećeni srednjoškolcima, kao i novi međunarodni programi na engleskom jeziku i programi za nastavnike.

Programi prate godišnji ciklus i osmišljeni su tako da osposobe polaznike za samostalno istraživanje. Drugim rečima, pored učestvovanja u predavanjima, vežbama, radionicama, polaznici imaju priliku da "praktikuju nauku" već u srednjoj školi. Zimski seminar je uvodni i tokom njega polaznice i polaznici slušaju predavanja o raznovrsnim disciplinarno relevantnim temama, ali i o posebnostima srodnih društvenih nauka, upoznaju se sa bibliotekom i načinima korišćenja literature, pretraživanjima interneta, učestvuju u vežbama koje izvode mlade saradnice i saradnici. Svrhu neizostavnog predavanja o tehnikama i postupcima pisanja naučnog rada polaznici najčešće ne "uhvate" tokom zimskog seminara, ali u sledećim mesecima najčešće pregledaju beleške upravo sa ovog predavanja.

Prolećni seminar je metodološki, i predstavlja poseban izazov. Tokom svega par dana polaznike treba upoznati sa idealnim modelom naučnog istraživanja, zatim objasniti posebnosti antropoloških pristupa, i ponuditi im više metodoloških okvira kroz koje mogu posmatrati fenomene iz sopstvene svakodnevice, koje žele da analiziraju. Do kraja prolećnog seminara precizirane su teme i osnovna is-